

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Unsko - sanski kanton
OPĆINA KLJUČ
OPĆINSKI NAČELNIK
Služba za finansije i trezor

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Una - Sana canton
MUNICIPALITY OF KLJUC
MAYOR OF MUNICIPALITY

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KLJUČ
ZA PERIOD 2020. - 2022. GODINE

Ključ, maj 2019. godine

Adresa: OPĆINA KLJUČ, 79280 KLJUČ, ul. Branilaca BiH 78
Telefon: 00387(0)37 662-054,661-100, Fax: 661-104, e-mail: opckljuc@bih.net.ba

Na osnovu članova 16, 17 i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 44/18), Općinski načelnik d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KLJUČ ZA PERIOD 2020.- 2022. GODINA

1. Uvod

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 44/18) pripremljen je Dokument okvirnog budžeta Općine Ključ za period 2020-2022. godina (DOB) koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i predstavlja preliminarni Nacrt budžeta Općine Ključ za 2020. godinu sa početnim projekcijama budžeta za 2021. i 2022. godinu.

Cilj DOB-a je da postavi strateški okvir i gornje granice resursa unutar kojih bi trebalo pripremiti godišnji budžet, te identificirati ključne budžetske opcije koje direktno utiču na mobilizaciju javnih resursa i njihovu raspodjelu u srednjoročnom ciklusu. Zakonom o budžetima u Federaciji BiH uspostavljeno je srednjoročno planiranje kao kontinuiran proces koji počinje donošenjem smjernica ekonomske i fiskalne politike Vlade Federacije BiH u skladu sa kojim se projicira ekonomski i fiskalni položaj u trogodišnjem periodu, a završava odobrenim konačnim budžetom i procjenama za buduće dvije godine.

Navedene smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period, kao osnova za pripremu DOB-a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, treba da sadrže strateške ciljeve i pokazatelje ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske pokazatelje, pretpostavke društvenog i privrednog razvoja, procjene prihoda budžeta te promjene javnog duga i strategiju upravljanja javnim dugom.

Također, Zakonom o budžetima u FBiH propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument, vlada odnosno općinski načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Potrebno je imati u vidu da DOB kao okvirni dokument za donošenje Budžeta predstavlja osnovu za planiranje jednogodišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih zahtjeva, iako je skoro nemoguće postići identične vrijednosti projicirane DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

Služba za finansije i trezor općine Ključ, predlaže Općinskom načelniku da razmotri i usvoji Dokument okvirnog budžeta općine Ključ za period 2020.- 2022. godina kao osnov za pripremu, planiranje i izradu budžeta općine Ključ za fiskalnu 2020. godinu.

2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike u Federaciji BiH

Fiskalna politika države predstavlja jedan od ključnih segmenata ekonomske politike i njen značaj se prvenstveno ogleda u provođenju procesa oporezivanja i prikupljanja poreznih i drugih prihoda radi finansiranja javnih rashoda. Osnovni zadaci fiskalne politike su smanjenje udjela ukupne javne potrošnje u BDP-u, smanjenja unutrašnjeg i vanjskog duga, te reduciranje fiskalnog deficita u budžetima svih nivoa vlasti što bi trebalo da rezultuje stabilizacijom sistema javnih finansija u Federaciji BiH u srednjoročnom periodu.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period 2020-2022. godinu predstavljaju:

- revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza kantona, gradova i općina kantona od strane Federalnog ministarstva finansija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji i informacije,
- izvršenje Budžeta za 2018. godinu,
- pokazatelji koji se odnose na nivo ostvarenih prihoda i aktuelnih pitanja i izvršenja budžeta u proteklom periodu 2019. godine,
- podaci zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine,
- publikacije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH.

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH, Vlada Federacije BiH donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH za naredni srednjoročni period koje sadrže:

- (1) strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH;
- (2) osnovne makroekonomske pokazatelje Federacije BiH;
- (3) osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Federacije BiH;
- (4) pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za fiskalnu i za sljedeće dvije godine;
- (5) procjenu prihoda budžeta i
- (6) predviđene promjene javnog duga i strategiju upravljanja javnim dugom.

U skladu s Programom rada Vlade Federacije BiH za 2019. godinu, definisani su prioriteti koji se odnose na intenziviranje privrednog razvoja, jačanje unutrašnje društvene stabilnosti Federacije BiH i jačanja vladavine prava, te iniciranje i provođenje reformi usklađenih s potrebama Bosne i Hercegovine. Među prioritetima je i saradnja s drugim nivoima vlasti u BiH, posebno u radu na euroatlanskim integracijama s ciljem obezbjeđenja dugoročno održivog i stabilnog sistema, koji će FBiH učiniti konkurentnijom.

Za ostvarenje navedenih prioriteta, neophodna je provedba sveobuhvatnih strukturnih reformi, obuhvaćenih Programom ekonomskih reformi Federacije BiH za period 2020. -2022. godina, a koje se odnose na:

- reformu tržišta energije i transporta;
- poslovno okruženje i smanjenje neformalne ekonomije, jačanje poduzetništva kroz stvaranje povoljnog ambijenta smanjenjem administrativnih i finansijskih

- prepreka za rast i razvoj privrede, unapređenje poduzetničke infrastrukture;
- sektorski razvoj poljoprivrede, kroz unapređenje poljoprivredne proizvodnje i turizma, unapređenje postojećeg pravnog okvira koji reguliše oblast turizma, turističkih zajednica, boravišne takse i ugostiteljstva;
  - oblast okoliša, gdje je planirano unapređenje sistema upravljanja otpadom;
  - unapređenje sistema upravljanja javnim finansijama u segmentu prihoda, koje podrazumijeva objavu i primjenu Registra taksi i naknada, donošenje sveobuhvatnih propisa o naknadama i taksama, unapređenje sistema fiskalizacije, smanjenje poreznog opterećenja rada, preraspodjelu poreznog opterećenja i restrukturiranje starog poreznog duga;
  - zapošljavanje i tržište rada, kroz povećanje njegove efikasnosti i kreiranje poticajnog pravnog okruženja za jačanje uloge posredovanja u zapošljavanju, učinkovita politika zapošljavanja i unapređenje funkcionisanja sistema socijalne zaštite u FBiH.

2.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unapređenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i unutašnje revizije te razvojem makroekonomske statistike.

Makroekonomski pokazatelji za period 2017-2022

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nominalni BDP u mil. KM	32.510	34.034	35.507	37.107	39.036	41.098
Nominalni rast u %	4,8	4,7	4,3	4,5	5,2	5,3
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,3	101,4	101,2	100,8	101,3	101,3
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	32.092	33.578	35.090	36.804	38.535	40.581
Realni rast u %	3,4	3,3	3,1	3,7	3,8	4,0
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,7
Potrošnja u mil. KM	31.036	31.921	32.809	33.782	34.827	36.076
Realni rast u %	1,6	1,5	1,3	1,6	1,7	1,8
Vladina potrošnja u mil. KM	6.369	6.497	6.614	6.753	6.874	7.080
Realni rast u %	1,5	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	24.667	25.425	26.195	27.030	27.953	28.996
Realni rast u %	1,6	1,7	1,6	1,8	2	2,1
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	5.653	6.251	6.715	7.378	8.108	8.952
Realni rast u %	5,8	10,3	7	9,3	9,7	8,8

Vladine investicije u mil. KM	728	932	1.035	1.283	1.501	1.711
Realni rast u %	1,4	26,5	9,4	22,2	15,3	11,2
Privatne investicije u mil. KM	4.924	5.318	5.680	6.095	6.607	7.241
Realni rast u %	6,4	7,9	6,6	7	8,5	8,3
Uvoz u mil. KM	17.701	19.091	20.036	21.491	23.055	24.931
Nominalni rast u %	13,3	7,9	5	7,3	7,3	8,1
Realni rast u %	7,9	6,3	2,9	4,7	5,1	4,6
Izvoz u mil. KM	12.575	13.976	14.955	16.362	17.941	19.712
Nominalni rast u %	18,4	11,1	7	9,4	9,6	9,9
Realni rast u %	12,2	8,9	4,9	7,2	6,7	6,6
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	15,8	16,9	17,8	18,7	20	20,9
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.473	-1.488	-1.451	-1.498	-1.512	-1.657
Rast u %	5,1	1	-2,5	3,2	1	9,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,5	-4,4	-4,1	-4,0	-3,9	-4,0

2.2. Ekonomski rast

U periodu 2019-2021. godina pod pretpostavkom nastavka stabilnog eksternog okruženja u ovom srednjoročnom vremenskom okviru u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta po prosječnim stopama rasta od 3,6% na godišnjem nivou. Tokom ovog perioda očekuje se da domaća tražnja kroz privatnu potrošnju i investicije bude glavni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, tokom posmatranog perioda očekuje se stagnacija javne potrošnje što će rezultirati smanjenjem njenog učešća u strukturi BDP-a odnosno njenog doprinosa u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Također, reformske mjere koje su usmjerene ka poboljšanju poslovnog ambijenta u zemlji trebale bi rezultirati većim investicionim ulaganjima (domaćim i inostranim) što bi ojačalo privatni sektor, zaposlenost i u konačnici bh. vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sa svijetom. U periodu od 2019-2022. godine u Federaciji BiH se očekuje rast BDP-a po stopama od 3,1%, 3,7%, 3,8%, i 4,0% respektivno.

Nastavak provedbe politike fiskalne konsolidacije će imati za cilj smanjenje javne potrošnje u odnosu na BDP, kroz ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera, uvažavajući zakonski predviđen rast istih, te bi se eventualno ostvarene uštede, odnosno fiskalni prostor usmjerio na kapitalne investicije, čijim bi se rastom u konačnici ostvario i veći sveukupni ekonomski rast. U narednom srednjoročnom periodu se u Federaciji BiH očekuje značajniji doprinos javnih investicija rastu BDP-a, prvenstveno kroz planiranu izgradnju putne i energetske infrastrukture.

U periodu 2019-2021. godine prema projekcijama DEP-a očekuje se rast obima investicija, trgovine, industrijske proizvodnje što bi trebalo imati pozitivan uticaj na zapošljavanje i plate u BiH. Takođe, nivo sprovođenja strukturnih reformi u BiH uticaće na intenzitet smanjenja stope nezaposlenosti, što je pored pretpostavljenog ekonomskog rasta jedan od bitnih faktora za ostvarenje projekcija na tržištu rada i kreiranje novih radnih mjesta.

2.3. Tržište rada

U periodu 2019-2021. godine prema projekcijama DEP-a očekuje se rast obima investicija, trgovine, industrijske proizvodnje što bi trebalo imati pozitivan uticaj na

zapošljavanje i plate u BiH. Nivo sprovođenja strukturnih reformi u BiH uticaće na intenzitet smanjenja stope nezaposlenosti, što je pored pretpostavljenog ekonomskog rasta jedan od bitnih faktora za ostvarenje projekcija na tržištu rada i kreiranje novih radnih mjesta. Uzimajući u obzir sve navedeno, u periodu 2019-2021. godine se može očekivati rast broja zaposlenih lica oko 2,5% - 2,6% g/g, odnosno neto plata 2,4% - 2,8% g/g.

U februaru 2019. godine, ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 523.658. U odnosu na prethodni mjesec broj zaposlenih se smanjio za 0,7%.

Broj nezaposlenih u februaru 2019. godine u odnosu na prethodni mjesec se smanjio za 0,7%.

U Unsko-sanskom kantonu sličan je trend rasta kao i u FBiH.

Procjena prisutnog stanovništva i stopa zaposlenosti i nezaposlenosti u Unsko-sanskom kantonu po gradovima/općinama

R.B	BIRO RADA	Procjena prisutnog stanovništva	Broj zaposlenih 02/2019.	Broj nezaposlenih 02/ 2019.	Stopa zaposlenosti %	Stopa nezaposlenosti %
1.	Bihać	56.207	12.818	8.079	33,54	38,66
2.	B.Krupa	25.010	3.567	3.808	20,97	51,63
3.	B.Petrovac	6.620	1.276	939	28,35	42,39
4.	Bužim	19.295	1.649	3.613	12,57	68,66
5.	Cazin	65.766	7.279	8.702	16,28	54,45
6.	Ključ	15.994	1.824	2.055	16,77	52,98
7.	S.Most	40.166	4.301	3.619	15,75	45,69
8.	V.Kladuša	40.222	5.093	7.166	18,62	58,46
9.	USK	269.280	37.807	37.981	20,65	50,11

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine u Federaciji BiH iznosi 895,00 KM i nominalno je niža za 3,1%, a realno za 3,4%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine nominalno je viša za 5,0%, a realno za 4,0%. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine u Federaciji BiH iznosi 1.372,00 KM i nominalno je niža za 3,5% i realno za 3,7%, u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prethodne godine prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za februar 2019. godine nominalno je viša za 5,1%, a realno za 4,0%.

2.4. Rizici za projicirane makroekonomske pokazatelje

Uzimajući u obzir da vanjsko okruženje predstavlja glavnu strukturnu odrednicu većine ekonomskih kretanja u BiH, odnosno u FBiH, ono isto tako predstavlja i potencijalni izvor rizika po domaća ekonomska kretanja.

- eskalacija globalnih izazova kao što su trgovinski ratovi, pregrijavanje američke ekonomije, slabljenje rasta u Aziji, kao i pitanja Brexit-a zasigurno bi

se odrazila na ekonomski rast u EU u vidu usporavanja, odnosno slabljenja istog. To bi u konačnici rezultiralo slabljenjem izvozne tražnje, odnosno usporavanjem prosječne stope rasta robnog izvoza, te bi imalo negativan uticaj na priliv kapitala, posebno uzevši u obzir da zemlje EU predstavljaju ključni izvor za eksterno finansiranje u BiH. Pored navedenog, kretanja svjetskih cijena, posebno nafte i u određenoj mjeri metala, mogli bi imati negativan uticaj na domaća ekonomska kretanja.

Pored eksternih, potencijalni rizik za ostvarivanje makroekonomskih projekcija predstavljaju i rizici internih dinamika.

- osnovni interni rizik koji bi mogao imati negativan uticaj na ekonomski rast vezan je za proces formiranja vlasti i nastavak reformskih procesa. Eventualna kašnjenja u procesu provedbe ekonomskih reformi bi se odrazila na kretanje finalne potrošnje i investicija, što bi dovelo do usporavanja rasta.
- rizik u srednjem roku predstavlja i migracija stanovništva, koja prijeti smanjenju produktivnosti, a samim time i projiciranom ekonomskom rastu.

Eventualno slabljenje poslovne aktivnosti u međunarodnom ekonomskom okruženju imalo bi uticaj na ukupnu poslovnu aktivnost u zemlji, a time i na industrijsku proizvodnju.

- na kretanje ukupnog nivoa cijena uticaj bi mogli imati interni (promjene cijena komunalija, povećanje akciza), kao i eksterni faktori (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog u osnovnom scenariju moglo uvećati nivo inflacije.

2.5. Ekonomska i fiskalna politika u srednjoročnom periodu

Fiskalna politika sastoji se iz porezne politike i politike javnih rashoda. Mjere fiskalne politike su: javni radovi, projekti javnog zapošljavanja, promjene poreznih stopa, automatski stabilizatori-automatska promjena poreznih prihoda i transferna plaćanja. Aktivnosti koje će se provoditi u oblasti budžeta i fiskalnog sistema u toku 2019.godine proističu iz odredaba i rješenja sadržanih u dva osnovna zakona, koja regulišu ovu oblast: Zakon o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. Fiskalna politika, usklađena sa mjerama Reformske agende, u 2019. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

Obzirom da je jedan od ciljeva Reformske agende osiguranje srednjoročne fiskalne održivosti kroz znatno smanjenje opterećenja na rad, isto se može postići smanjenjem ukupne stope doprinosa sa 41,5% na 33,5%, proširenjem porezne

osnovice poreza na dohodak zbog sistema plate, te uključivanjem u osnovicu ranije neoporezivih naknada. S ciljem zaštite zaposlenih sa najnižim primanjima u društvu od negativnih posljedica promjene u sistemu doprinosa, predlaže se usvajanje novog zakona o porezu na dohodak i zakona o doprinosima, kako bi se umanjilo porezno opterećenje ove kategorije.

Posmatrajući prihodovnu stranu, cilj propisa je i osigurati srednjoročnu fiskalnu održivost budžeta, u koje se prihodi po osnovu poreza na dohodak uplaćuju, a koji će uslijed smanjenja javnih prihoda po osnovu jednog izvora dohotka biti kompenzirani oporezivanjem drugog izvora dohotka (ulaganje kapitala, nagradnih igara i igara na sreću, ostali dohodak). Na taj način, planirane izmjene će imati neutralan efekat na ukupan nivo ostvarenja javnih prihoda po ovoj kategoriji.

Zakonom o budžetima u FBiH članovima od 42. do 45. utvrđena su fiskalna pravila i pravila za jačanje fiskalne discipline koja detaljno definiraju pravila odgovornog fiskalnog ponašanja na svim nivoima vlasti. Ključno je u definiranju fiskalnih pravila da ona trebaju biti vjerodostojna kako bi se njihovom primjenom ostvarile zahtijevane fiskalne prilagodbe i doveo javni dug na održivom nivou.

Uz fiskalna pravila, Zakon sadrži i druga pravila vezana uz procjenu fiskalnog učinka, stvaranje obaveza iznad iznosa utvrđenog budžetom i uvođenje prethodnih kontrola u proces izvršavanja budžeta. Zakonom je uvedena Izjava o fiskalnoj odgovornosti za rukovodioce svih nivoa te se utvrđuje sistem nadzora i odgovornosti za povredu odredbi ovoga Zakona. Na ovaj način želi se potaknuti još odgovornije planiranje budžetskih sredstava te se želi još jače naglasiti potreba odgovornog finansijskog planiranja i upravljanja finansijskim sredstvima. Drugo pravilo vezano je uz procjenu fiskalnog učinka propisa koja je jedan od ključnih instrumenata dobrog fiskalnog upravljanja.

3. Javni prihodi za period 2019-2022. godina

Strukturu javnih prihoda Budžeta čine:

- prihodi po osnovu indirektnih poreza,
- prihodi po osnovu direktnih poreza
- neporeznih prihoda u vidu :
  - prihoda od poduzetničke aktivnosti i imovine
  - naknade i takse
  - novčane kazne
  - posebne naknade koje se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim zakonskim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine
- tekući i kapitalni transferi i donacije

Imajući u vidu ukupnu ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi Federacija Bosne i Hercegovine i kantoni projekcije prihoda u 2019. godini rađene su opreznim pristupom na bazi poznatog prosječnog koeficijenta raspodjele između entiteta i zvaničnih procjena koje je sačinilo Federalno ministarstvo finansija. Projekcije su također zasnovane na historijskom trendu naplate prihoda i predviđanju makroekonomskih pokazatelja u period 2020-2022 . godina. U obzir su uzeti i efekti

kontinuiranog usklađivanja stopa akciza na duhan u BiH sa minimalnim standardima u EU i efekti primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA.

3.1. Prihodi od indirektnih poreza

Kriteriji i procentualni odnosi raspodjele javnih prihoda unutar Federacije Bosne i Hercegovine su određeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15).

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji Bosne i Hercegovine rađene su prema utvrđenim koeficijentima raspodjele iz Upustva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u приходима od indirektnih poreza i načina raspoređivanja tih prihoda za 2019. godinu objavljenog u („Službenim novinama Federacije BiH“ broj: 102/18).

Tako je utvrđeno učešće Unsko-sanskog kantona u raspodjeli dijela koji pripada kantonima za 2019. godinu u iznosu od 10,267%.

Revidirane projekcije za 2019 godinu i projekcije prihoda za period 2020-2022. godina

	Izvršenje 2018	2019	2020	2021	2022
Unsko Sanski kanton	171.039.553	177.948.137	184.748.708	191.359.629	201.985.561
Kanton	142.362.966	147.967.475	153.748.708	159.119.400	167.955.080
općine	28.676.567	29.980.662	31.152.035	32.240.227	34.030.482

3.2. Projekcije općinskih prihoda

U ovom poglavlju su date projekcije općinskih prihoda koji se planiraju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, koje su napravljene na osnovu procijenjenih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreskih politika. Projekcije prihoda se zasnivaju na ostvarenim приходима u 2018. godini, planiranim u 2019. godini i projekciji za 2020-2022.godinu

Vrsta prihoda	Naziv prihoda	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2018	2019	2020	2021	2022
	I. Porezni prihodi	2.461.547	2.643.299	2.519.120	2.605.140	2.733.370
717	Prihodi od indirektnih poreza	1.849.815	1.996.139	1.853.180	1.916.830	2.020.770
711	Porez na dobit	666	20	0	0	0
714	Porezi na imovinu	260.894	284.590	290.100	295.900	301.200
716	Porez na dohodak	350.172	362.540	375.840	392.410	411.400
719	Ostali porezi	0	10	0	0	0
	II. Neporezni prihodi	1.445.382	1.854.503	1.689.350	1.736.550	1.801.100
721	prihodi od poduzetničkih akt. i imovine	64.052	110.125	80.520	84.200	88.100
722	Naknade i takse, vlastiti prihodi	1.379.975	1.742.378	1.606.830	1.650.150	1.710.600

723	Novčane kazne	1.355	2.000	2.000	2.200	2.400
	III. Tekući transferi	458.377	852.596	702.030	737.010	741.030
732	Tekući transferi	243.882	312.000	318.000	321.000	325.000
733	Donacije	71.221	104.344	80.000	84.000	88.000
742	Kapitalni transferi	143.274	436.252	304.030	332.010	328.030
	UKUPNO PRIHODI (I+II+III)	4.365.306	5.350.398	4.910.500	5.078.700	5.275.500
81	KAPITALNI PRIMICI	19.184	10.000	20.000	22.000	25.000
811	od prodaje stalnih sredstva	19.184	10.000	20.000	22.000	25.000
814	od dugoročnog zaduživanja					
815	od kratkoročnog zaduživanja					
	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	4.384.490	5.360.398	4.930.500	5.100.700	5.300.500
	Prihodi od indirektnih poreza –dc	259.339	378.293	331.830	338.440	345.580

3.3. Projekcija prihoda od indirektnih poreza za 2019. godinu i plan za period 2020-2022 godina

Projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza rađene su u skladu sa planom prihoda na Jedinственном računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu u aprilu 2019 godine, a temelje se na historijskom trendu naplate prihoda i predviđanjima kretanja makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje iz marta 2019 godine.

U obzir su uzeti i efekti kontinuiranog usklađivanja stopa akciza na duhan u BiH sa minimalnim standardima u EU i primjena nove politike oporezivanja rezanog duhana, kao i efekti primjene adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u EU.

Procjena dijela prihoda sa Jedinственного računa, koji Federacija BiH dobije u raspodjeli između entiteta, rađena je opreznim pristupom, na bazi prosjeka obračunatih koeficijenata u protekle dvije godine. Projekcije ne uključuju neizvršena poravnjenja između entiteta iz ranijih godina, u skladu sa zakonom o uplatama na Jedinственный račun i raspodjeli prihoda.

Pojedinačne projekcije prihoda po osnovu indirektnih poreza za korisnike u federaciji BiH i za period 2020-2022 godina iskazane su prema zvaničnim primjenjenim koeficijentima raspodjele za 2019 godinu utvrđenim Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza ia načinu raspoređivanja tih prihoda za 2019 godinu.

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa jedinstvenog računa

	Izvršenje	PROJEKCIJA			
	2018	2019	2020	2021	2022
1. Prihodi od indirektnih poreza sa JR	171.039.533	177.948.137	184.900.743	191.359.626	201.985.561
1.1. Kantonalni budžet	142.362.966	147.967.475	153.748.708	159.119.400	167.955.080
1.2. Općinski/gradski budžeti	28.676.567	29.980.662	31.152.035	32.240.227	34.030.482
1.2.1. Bihać	5.124.529	5.367.479	5.577.191	5.772.012	6.092.524
1.2.2. Bosanska Krupa	2.805.267	2.934.822	3.049.488	3.156.012	3.331.261
1.2.3. Bosanski Petrovac	974.271	992.486	1.031.264	1.067.287	1.126.552
1.2.4. Bužim	2.059.306	2.174.468	2.259.427	2.338.353	2.468.198
1.2.5. Cazin	7.604.286	7.958.839	8.269.798	8.558.676	9.033.927
1.2.6. Ključ	1.652.418	1.714.940	1.781.945	1.844.191	1.946.596
1.2.7. Sanski Most	4.053.057	4.218.658	4.383.485	4.536.608	4.788.519
1.2.8. Velika Kladuša	4.403.433	4.618.969	4.799.437	4.967.089	5.242.904

Projekcije su rađene na bazi ukupnog plana prihoda na Jedinственном računu preuzetog od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, a raspodjela prihoda za kantone i općine pojedinačno za 2019. godinu i period 2020-2022 godina urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) prema primjenjivanim koeficijentima raspodjele za 2019 godinu, utvrđenim Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u приходима od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2019 godinu.

3.4. Ukupna naplata

Odjeljenje za makroekonomsku analizu je u aprilu mjesecu 2019. godine izradila osnovni scenario projekcija prihoda od indirektnih poreza za period 2019 - 2022. godina kako je prikazano u tabeli

Vrsta prihoda (neto)	U mil KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2018	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
PDV	3.839,0	3.979,5	4.106,3	4.246,5	4.405,0	3,7 %	3,2 %	3,4 %	3,7 %
Akcize	1.444,7	1.480,1	1.495,6	1.517,1	1.539,6	2,5 %	1,0 %	1,4 %	1,5 %
Carine	286,6	302,3	324,4	348,1	376,3	5,5 %	7,3 %	7,3 %	8,1 %
Putarina	620,7	656,4	668,3	681,6	695,9	5,8 %	1,8 %	2,0 %	2,1 %
Ostalo	29,7	34,6	35,0	35,4	35,8	16,4 %	1,1 %	1,2 %	1,2 %
Ukupno	6.220,8	6.452,9	6.629,6	6.828,7	7.052,6	3,7 %	2,7 %	3,0 %	3,3 %
Putarina (0,10 KM/I)	-385,9	-410,3	-417,7	-426,0	-435,0	6,3 %	1,8 %	2,0 %	2,1 %
Sredstva za raspodjelu	5.834,9	6.042,7	6.211,9	6.402,7	6.617,7	3,6 %	2,8 %	3,1 %	3,4 %

Projektovane stope rasta prihoda za 2020, 2021 i 2022 godinu iznose 2,7 %, 3,0 % i 3,3 % respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj šemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2019. godinu. Pretpostavlja se da neće biti kompenzacija obaveza za akcize i putarinu i potraživanja po osnovu PDV-a. Ukoliko ih eventualno bude to se može odraziti na odstupanja naplate od projekcija po vrstama prihoda, a ne na ukupnu naplatu indirektnih poreza.

3.5. Rizici po projekcije

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2019-2022 je podložno sljedećim rizicima:

- projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
- jačanje crnog tržišta duhanskih prerađevina, uzrokovano bržim rastom poreznog opterećenja cigareta u BiH u odnosu na zemlje u okruženju, može ugroziti izvršenje projekcija prihoda od akciza na cigarete;
- pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogodice tržište derivata u BiH i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od akciza na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata
- masovan odljev stanovništva može prouzročiti smanjenje oporezive potrošnje koju su nezaposleni građani koji napuštaju BiH finansirali dohocima iz sive ekonomije ili iz doznaka iz inostranstva, kao i potrošnje radno-aktivnih osoba koje napuštaju BiH, čiji će se dohodak zbog selenja porodica većinom trošiti izvan BiH
- slabljenje regionalne porezne konkurentnosti zbog pogoršanja politike indirektnih poreza u BiH u smislu rasta akciza na duhanske prerađevine dovešće do smanjenja eksterne potražnje (pogranične, tranzitne, turističke)

3.6. Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od direktnih poreza, u koje se ubrajaju porez na dohodak i porez na dobit, rađena je po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (BDP-nominalni i realni rast BDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Pretpostavke za procjenu prihoda po osnovu poreza na dohodak, takođe se temelje na istorijskom trendu ostvarenja i projiciranom toku makroekonomskih indikatora za srednjoročni period. Plan prihoda po osnovu poreza na dohodak za nivo općina/gradova je rađen prema minimalnom koeficijentu propisano Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u F BiH.

Prateći makroekonomske pretpostavke, predviđeni porast nivoa zaposlenosti, kao i uvođenje do sada neoporezivih izvora prihoda u sistem oporezivanja, prihodi po osnovu poreza na dohodak planirani su sa prosječnim srednjoročnim rastom od 4,17%, te stabilnim projiciranim učešćem od 2,0% u prognoziranom kretanju BDP-a.

3.7. Neporezni prihodi, donacije, tekući i kapitalni transferi

Neporezni prihodi općine uključuju takse i naknade, novčane kazne i ostale neporezne prihode (uključujući vlastite prihode budžetskih korisnika) , a najveće učešće imaju općinske komunalne takse, kao i općinske komunalne naknade.

Ostvareni neporezni prihodi u 2018. godini iznose 1.445.382,00 KM; planirani neporezni prihodi u 2019. godini iznose 1.854.502,76 KM; projekcije u 2020. godini 1.689.350,00 KM; u 2021. godini 1.736.550,00 KM, a u 2022 godini 1.801.100,00 KM. Projicirani prihodi u 2020, 2021 i 2022 godini su manji u odnosu na 2019 godinu iz razloga što su planirani prihodi koji se odnose samo na tu godinu, bez prenošenja prihoda iz prethodnih godina.

Donacije se planiraju za sufinansiranje smještaja šticenika u ustanove socijalne zaštite, donacije građana za infrastrukturne projekte, kao i donacije za obilježavanje značajnih datuma i događaja.

Tekući transferi se planiraju za beneficije socijalne zaštite; obilježavanje značajnih datuma i događaja ....

Kapitalni transferi se planiraju za realizaciju određenih projekata od sredstava sa viših nivoa vlasti.

4. Upravljanje javnim rashodima na nivou općine

Osnovna pretpostavka unutar fiskalne strategije je da će fiskalna situacija ostati ograničena i uska i kao takva neće biti dovoljna za ostvarenje planiranih projekata, kao i zakonom propisanih obaveza.

U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih resursa i politikom javnih rashoda, u ovom poglavlju date su preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stavkama.

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima slijedeći ekonomsku klasifikaciju na kojoj se zasnivaju budžeti. Analiza potrošnje predstavlja važan element srednjoročnog planiranja budžeta i čini okvir za izradu planova potrošnje i budžetske plafone. Ovo poglavlje je fokusirano na analizu troškova plata i naknada u javnom sektoru, izdataka za materijal i usluge, tekuće transfere, kamate, kapitalne grantove i kapitalne izdatke.

Projekcije rashoda i izdataka općine Ključ za period 2020 - 2022.godina

OPIS	Ostvareno	Plan	Projekcija		
	2018	2019	2020	2021	2022
UKUPNI RASHODI	4.206.041	4.567.993	4.305.300	4.337.940	4.424.200
Ukupni troškovi plata	1.889.531	2.183.070	2.228.950	2.266.930	2.304.800
Plate	1.514.965	1.711.110	1.771.000	1.792.470	1.810.200
Naknade	214.597	289.190	270.950	283.360	298.700
Doprinosi	159.969	182.770	187.000	191.100	195.900
Izdaci za materijal i usluge	635.021	1.340.479	1.355.200	1.360.110	1.365.800
Transferi	1.478.224	801.092	614.150	602.000	638.000
Transferi drugim nivoima vlasti	31.100	7.380	30.000	10.000	30.000
Transferi pojedincima	223.518	217.000	220.000	224.000	231.500
Grantovi neprofitnim organizacijama	873.127	391.468	223.000	225.000	229.500
Subvencije JP	187.025	93.700	50.000	51.000	52.000
Ostali transferi	163.454	91.544	91.150	92.000	95.000
Kapitalni grantovi	201.647	229.804	93.400	95.000	101.200
Izdaci za kamate	1.618	13.548	13.600	13.900	14.400

Kapitalni izdaci	247.264	1.208.157	625.200	762.760	876.300
Nabavka stalnih sredstava	235.112	1.174.412	591.200	727.760	840.300
Izdaci za otplatu duga	12.152	33.745	34.000	35.000	36.000
UKUPNI RASHODI I IZDACI	4.453.305	5.776.150	4.930.500	5.100.700	5.300.500

Ostvareni rashodi i izdaci u 2018. godini su iznosili 4.453.305,15 KM; planirani rashodi i izdaci u 2019. godini iznose 5.776.150,00 KM, dok procirani rashodi i izdaci u 2020. godini iznose 4.930.500,00 KM; u 2021. godini 5.100.700,00 KM, a u 2022. godini 5.300.500,00 KM.

Posmatrajući rashode i izdatke po ekonomskoj klasifikaciji primjetno je veće odstupanje rashoda transfera u odnosu na ostale rashode i izdatke iz razloga uvođenja javnih ustanova u sistem trezora.

Procentualno učešće rashoda i izdataka u ukupnim rashodima i izdacima

God.	Plaće i naknade	Izdaci za materijal i usluge	Tekući transferi	Izdaci za kamate	Kapitalni transferi	Nabavka stalnih sredstava	Otplata dugova
2018	42,43	14,26	33,19	0,04	4,53	5,28	0,27
2019	37,80	23,21	13,87	0,23	3,98	20,33	0,58
2020	45,20	27,49	12,46	0,28	1,89	12,00	0,68
2021	44,44	26,67	11,80	0,27	1,86	14,27	0,69
2022	43,48	25,77	12,04	0,27	1,91	15,86	0,67

Izdaci za materijal i usluge

Ostvareni izdaci za materijal i usluge u 2018. iznose 614.589,74 KM, planirani u 2019. godini 1.320.479,01 KM, procirani u 2020 godini 1.355.200,00 KM i u 2021. godini 1.360.110,00 KM, a u 2022. godini 1.365.800,00 KM.

Tekući transferi

Ostvareni izdaci za tekuće transfere u 2018 godini su iznosila 1.478.223,85 KM, planirani u 2019. 801.091,72, da bi procirana potrošnja u 2020. godini iznosila 614.150,00 KM, u 2021. godini 602.000,00 KM i u 2022. godini 638.000,00 KM.

Tekući transferi u 2019. godini su manji u odnosu na ostvarene u 2018. godini za 45,81% iz razloga što su ukinuti grantovi JU Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu, JU Centar za kulturu i obrazovanje i mjesnim zajednicama.

Kapitalni grantovi i kapitalni izdaci

Kapitalni grantovi i kapitalni izdaci najvećim dijelom zavise od: sredstava koje doznavačavaju viši nivoi vlasti, sredstava od ŠPD „Unsko-sanske šume“, visine vodnih naknada, koncesija, prihoda od indirektnih poreza na ime finansiranja auto cesta u F BiH, prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za ceste, te od cestovnih naknada.

5. Stanje i projekcija javnog duga

Vanjski i unutrašnji dug općina regulisan je Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 86/07, 24/09, 44/10), Zakonom o budžetima u Federaciji BiH BiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 44/18 i 11/19), Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16) i Odlukom o izvršavanju Budžeta općine za tekuću godinu.

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i obezbijedio osnov za razvojne inicijative, zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama.

Ugovaranje novih zaduživanja također podrazumijeva analizu i pažljivu selekciju, u zavisnosti od potreba za finansiranjem i dostupnih izvora finansiranja, a u svrhu realizacije ciljeva upravljanja dugom.

Srednjoročna strategija upravljanja dugom treba dati pregled troškova i rizika duga Federacije BiH u narednom periodu, pod pretpostavkom realizacije investicionih projekata u okviru prognoziranih makroekonomskih pokazatelja, te procijeniti troškove njegovog servisiranja ukoliko dođe do nepredviđenih šokova na tržištu u smislu variranja kamatnih stopa i deviznih kurseva.

Prilikom planiranja zaduživanja, voditi će se računa o održavanju ravnomjerne strukture otplate duga po godinama u cilju minimiziranja rizika refinansiranja, maksimalno će se koristiti zaduživanje u EUR i KM sa fiksnim kamatnim stopama u cilju smanjenja valutnog i kamatnog rizika.

Općina Ključ ima obavezu po kreditu od:

- Svjetske banke za sanaciju komunalne infrastrukture sektor «Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad» (kredit se otplaćuje do prvog oktobra 2035. godine)
- Nove banke za izmirenje obaveza (kredit JU Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu općine i otplaćuje se do 07.03.2023. godine)
- Addiko banke za izmirenje obaveza, fasada i lift u neboderu, krov na zgradama kolektivnog smještaja (kredit JU Općinski fond za komunalne djelatnosti i infrastrukturu općine i otplaćuje se do 15.05.2020. godine)

6. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Ključ

Prijedlozi mjera za uspješnu fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine su:

- restriktivna politika prema potrošnji budžetskih sredstava
- budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava

- jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, javnih preduzeća i ustanova i ostalih korisnika
- provođenje reforme javne uprave, javnih preduzeća i ustanova
- provođenje mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- poboljšanje naplate poreznih i neporeznih prihoda
- koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju prihoda sa svih nivoa vlasti

7. Budžetski prioriteti za period 2020 - 2022. godina

Osnovna funkcija DOB-a općine Ključ za period 2020.-2022. godina, je da pored osiguranja fiskalne discipline budžetskih korisnika osigura alokaciju budžetskih sredstava u skladu sa strateškim prioritetima općine Ključ.

Cilj DOB-a je da pruži kvalitetniji strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta i pripremu godišnjih budžeta, kroz povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda sa utvrđenim srednjoročnim prioritetima općine.

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13; 9/14;13/14; 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 44/18) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će objavljen na web stranici općine Ključ i dostavljen Općinskom vijeću kao informacija uz Nacrt budžeta općine Ključ za 2020. godinu.

Broj: 01-14-1396/19

Ključ, 25.06.2019. godine

OPĆINSKI NAČELNIK

Nedžad Zukanović, prof.